

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:
Sátoraljaujhely
Vármegyeház
II. udvar, 1. emelet.

ZEMPLÉNI GAZDA

MEZŐ- ÉS SZŐLŐGAZDASÁGI SZAKLAP

Megjelenik min-
den hó 5. és 20-án
Előfizetési ár:
Egy évre 4 pengő.
Hirdetések
díjazabás szerint.

16. szám
drb.

Főszerkesztő:

Dr. báró WALDBOTT FRIGYES
alelnök.

A Zemplénavármegyei Gazdasági
Egyesület hivatalos közlönye.

Felelős szerkesztő:

ILLÉSHÁZY ENDRE
ügyvezető titkár

Olvasóinkhoz!

Tisztelettel felkérjük lapunk olvasóit, hogy előfizetési díjaikat, illetve hátrálékaikat lapunk kiadóhivatalának megküldeni sziveskedjenek.

Azon olvasóinktól, kik előfizetéssel hátrálékban vannak, a hátrálékokat postai megbízás útján fogjuk beszedni.

A „Zempléni Gazda“ kiadóhivatala.

Mezőgazdasági rovat

Rovatvezető: dr. báró Waldbott Frigyes

a Zemplénavármegyei Gazdasági Egyesület mezőgazdasági osztályának elnöke.

A lucernabogár irtása.

Az ország különböző részeiből érkezett jelentésekből megállapítható, hogy mind súlyosabb mérvben mutatkozik a lucernabogár kártétele. — Mithogy a lucernabogár elterjedése a lucernatermést sok esetben teljesen elpusztítja, kívánatos, hogy a gazdák — saját jól felfogott érdekükben — e kártékony rovarok ellen megfelelően védekezzenek. Az állami rovar-tani állomás szakvéleménye szerint ezen súlyos következményekkel járó kártevés ellen a leghathatósabb módon az u. n. hálózással lehet védekezni. A védekezési mód eszköze egy kapa, vagy villanyél hosszúságú és vastagságú farudra felszerelt tojásdad alaku, 35—45 cm. átmérőjű drótabroncs, mely abronchhoz egy 40—45 cm. hosszú, erős vászomból készült és beszegett zsákot varrunk. Az ilyképen készült hálóval március hó végén és április hó első napjaiban reggelenként 8—9 óra tájban, amikor a harmat felszáradt, hoz-

záfognak a lucernabogár irtásához, mely a következőképen történik.

Nyolc-tíz legény vagy erős leány egy csapatot alkotnak és hozzájuk csatlakozik egy vizes vederrel felszerelt ember, aki a csapat után halad. A veder egyharmadnyira vízzel van megtöltve és tetején vékony rétegnyi petroleum uszik. Ez a veder arra való, hogy a hálóval összemeregetett bogarat beléje öntsük és benne megfulasszuk. A hálózó munkások a lucernatábla szélén állanak fel, épen úgy mint a kaszálók. Előbb a szélső fog hozzá a munkához, kissé előre hajlik és a hálóval jobbra-balra kaszálva lemeregeti a lucernahajtásokról a bogarakat. E meregetés közben lépésben előre halad, akár mintha kaszával rendet akarna vágni. E meregetés közben nem kell a lucernát erősen vágni, nehogy a hajtás letörjék. Erősen kell fogni és bizonyos erővel kell huzni a hálót, de ütés-verés nem szükséges. A hálónak mérsékelt sebességgel való huzása eléggé megmeglöki a lucernaszárakat, hogy a rajtuk ülő bogarak a hálóba hulljanak. A hálózónak pedig azért kell keveset előrehajolni, hogy a háló szélesebb oldala mintegy párvonalosan haladjon a földszínnel s hogy az összes megütődött szárról lehulló bogár a háló zsákjába essék.

Ha az első hálózó 5—6 lépésnyire előre haladt, sorba áll a második és ez is egy rendet fog, de úgy, hogy a hálója érje egy keveset a már lehálózott pásztát is. Így állanak azután sorba a többiek is és előre haladnak a tábla másik vége felé. Ha a hálózás közben a háló feneke megtelik bogárral, akkor ki kell a vizes vederbe üríteni.

A lucernabogár elleni védekezésről szóló „Utmutatást“ minden gazda 25 fillér előzetes beküldése ellenében az Állami Rovartani Állomásnál (Budapest, Kitaibel Pál ucca 1.) beszerezheti.

Szőlőgazdasági rovat.

A m. kir. földmivelésügyi miniszternek a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg kiadott 1929. évi 3600/II. számú rendelete

a hegyközségeknek és a vármegyei hegyközségi tanácsoknak, a szőlőgazdálkodásról és a hegyközségről szóló 1929. XVII. törvénycikk vonatkozó rendelkezései alapján leendő megalakítása tárgyában.

Valamennyi vármegye és törvényhatósági joggal felruházott város törvényhatóságának, valamint az országos és a körzeti mezőgazdasági kamaráknak.

A szőlőgazdálkodásról és hegyközségekről szóló 1929. évi XVII. törvénycikk a folyó évi május hó 4-én megtörtént kihirdetéssel életbe lépven, felkérem a törvényhatóságokat, hogy a törvényhatóság területén alakítandó hegyközségek s a jelen rendeletben a székhely feltüntetésével megállapított vármegyei hegyközségi tanácsnak, az idézett törvénycikk 19—61. §-a alapján leendő megalakítása és működésüknek megkezdése iránt, az alábbiak figyelembevételével intézkedni sziveskedjék.

1. §.

A törvény a hegyközségek megalakítása szempontjából a szőlővel bíró községeknek (városoknak) két csoportját különbözteti meg. Egyik csoportban tartoznak azok a községek (városok), amelyek betelepítve levő összes szőlőterülete 150 kat. hold, vagy ennél több. Az ilyen községekben (városokban) a hegyközség megalakítása az idézett törvény 19. §-a szerint kötelező. A másik csoportba tartoznak azok a községek (városok), amelyekben a betelepített szőlőterületek együttes nagysága nem éri el a 150 kat. holdat. Ezekben a községekben (városokban) a hegyközségek megalakítása nem kötelező, de az idézett törvény 20. §-a szerint megalakítandó akkor, ha a hegyközségi kötelékbe bevonható betelepített szőlőterületek tulajdonosainak birtokarány szerinti általános szavazattöbbsége kívánja.

2. §.

Minden hegyközség megalakításánál és pedig az önkéntes elhatározás alapján alakulóknál ép úgy, mint a kötelezően megalakítandóknál a törvény a megalakítás lehetőségét a következő általános feltételekhez köti:

a) a szőlőknek egy összefüggő területen kell lenniök;

b) a hegyközség területén legalább 10 birtokosnak kell lenni és

c) a betelepített szőlők között levő pusztavagy más mezőgazdasági célra szolgáló területek nagysága nem lehet több, mint a betelepített szőlők együttes nagyságának a fele.

A hegyközség megalakítása alkalmával felmerülhető egyes esetekben követendő eljárásokra vonatkozólag a törvény 19—25. § ai részletesen intézkednek.

3. §.

A törvény célzata szerint betelepített szőlőknek csakis azon területek tekintendők, amelyek szőlővel tényleg be vannak ültetve s amelyek ezen szőlőknek tartozékai, mint utak, házhelyek, udvarok, konyhakertek.

4. §.

A gazdálkodási célból rendszeresen telepített gyümölcsösök, a hegyközségek megalakításánál a betelepített szőlőkhöz hozzászámítandók. Nem tekinthetők rendszeresen telepített gyümölcsösöknek azok a területek, amelyeken a gyümölcsfák csak házi használatra, szétszórtnan vagy utak mellett telepítették.

A fentebbiekre való tekintettel:

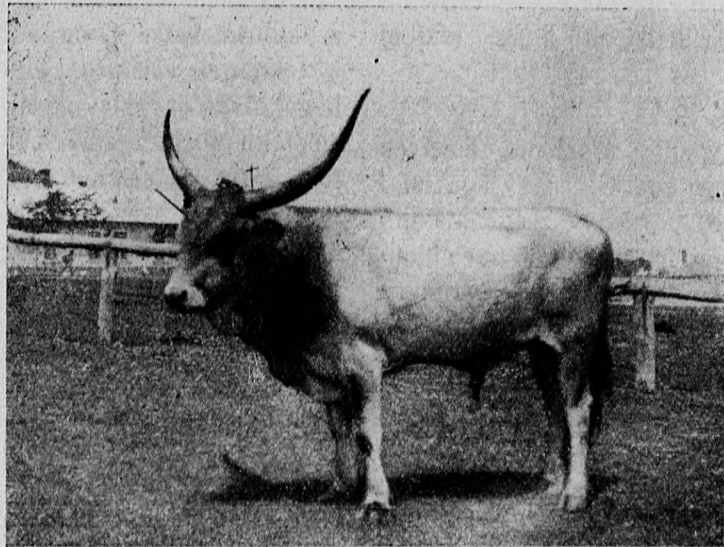
minden törvényhatóság köteles intézkedni az iránt, hogy a területükhöz tartozó elsőfoku közigazgatási hatóságok a törvény értelmében mindazon községekben (városokban), amelyek határában 150 kat. hold vagy ennél több betelepített szőlőterület van, a hegyközséget — a jelen rendeletnek a hivatalos lapban való megjelenésétől számított 3 hónapon belül — kötelezően megalakítsák.

Ennek lehetővé tétele szempontjából minden elsőfoku közigazgatási hatóság, a területén levő összes községektől (városoktól) köteles haladéktalanul beszerezni a betelepített szőlőterületekre vonatkozó hiteles kimutatásokat. Azokon a helyeken, ahol a betelepített szőlők nagysága a 150 kat. holdat eléri vagy meghaladja, a hegyközségi alakuló közgyűlést össze kell hívni, még pedig oly időrendi megállapítással, hogy minden elsőfoku közigazgatási hatóság területén megalakítható összes hegyközségek megalakítása és rendtartásának az idézett törvény 26. §-ába előírt jóváhagyása, a már jelzett s a jelen rendelet megjelenésétől számított 3 hónap alatt befejezhető legyen.

5. §.

Oly esetben, amidőn ugyanazon törvényhatóság területén ugyan, de két különböző elsőfoku

A sátoraljaujhelyi állatkiállítás nyertes bikái:

Károlyfalva község: *Taraj* nevű 3 éves magyar bikája; megnyerte a köztenyésztésben álló magyar bikák csoportjában az I. díjat.

Felsőregmec község: *Károly* nevű 3 éves szimentáli bikája; megnyerte a köztenyésztésben álló pirostarka bikák csoportjában a II. díjat.

hatósághoz tartozó két vagy több község (város) határában levő, de egymással összefüggő vagy egymással együtt működni kívánó szőlők egy hegyközséggé alakításáról van szó, a törvényhatóság első tisztviselőjének hozzájárulásával mindig az az elsőfoku közigazgatási hatóság jár el, amelyhez a legtöbb beültetett szőlőterülettel bíró község (város) tartozik.

6. §.

Az olyan községekben (városban), amelyek határában a szőlőterületek együttes nagysága nem éri el a 150 kat. holdat, a hegyközségi alakuló közgyűlést a hegyközség kötelékébe bevonható területek birtokosai általános többségének bármikor beadható kérelmére, az elsőfoku közigazgatási hatóság 60 napon belül összehívni köteles.

7. §.

Az alakuló közgyűlésről az érdekelt birtokosok a közgyűlést megelőzően a lehető legszélesebb körben és oly módon értesítendő, hogy arról minden érdekelt birtokos a közgyűlést megelőzően, legalább 8 nappal tudomást szerezhessen. A távol lakó birtokosok, ha az illető községben megbizottjuk nincs, az alakuló közgyűlés megtartásáról, az illetékek községi előjáróság útján postai úton értesítendő.

8. §.

A községi (városi) előjáróságok, az alakuló közgyűlésen való felhasználás céljából, a hegyközségbe bevonandó összes birtokosokról pontos kimutatást kötelesek készíteni. Ebbe a kimutatásba fel kell venni sorszám szerint minden birtokos nevét, betelepített szőlőjének helyrajzi számát és területét, továbbá a pusztá vagy más mezőgazdasági művelésre használt birtokának helyrajzi számát és területét, valamint az összes területet, végül minden egyes birtokos szavazatának számát. Ezen kimutatást a községi előjáróság megfelelő módon 10 napi közszemlére tartozik kitenni. A már megalakult hegyközségekben, a szavazattal bírók névjegyzékének összeállításáról a rendtartás intézkedik.

9. §.

Az alakuló közgyűlésen a szavazatok számának megállapításánál, a törvény 28. §. harmadik bekezdésében foglalt rendelkezést kell irányadóul tekinteni, mely szerint a 200 négyzetölnél kevesebb terület birtokosainak szavazati joguk nincs. A 600 négyzetölnél egy kat. holdig terjedő birtokkal rendelkezők egy szavazattal, az ennél több birtokkal rendelkezők pedig annyi szavazattal bírnak, ahányszor egy teljes kataszteri hold birtokuk van. A 600

négyzetölnél kevesebb, de legalább 200 négyzetölnél szőlőbirtokkal bíró, járulék fizetésre köteles törpe szőlőbirtokosok tízes csoportokban egy-egy csoportképviseletet választanak, akinek annyi szavazata van, ahány kat. hold szőlővel rendelkeznek együttesen az illető választó csoportban beosztott törpe szőlőbirtokosok. Ezen törpebirtokosoknak, illetve birtokoknak választó csoportba való beosztását a hegyközség megalakulását megelőző első ízben az elsőfoku közigazgatási hatóság eszközli. Egy vagy tízes csoport esetén az egy külön tízes csoportba már be nem oszthatók a meglévő csoportokhoz osztandók be. A csoportbeosztás a törvény 31. §-ban megjelölt 5 évi időtartamra szól. Senkinek sem lehet több szavazata, mint az összes hegyközségi birtokosok szavazatainak egyhatodrésze.

10. §.

Minden hegyközségi közgyűlésen, tehát az alakuló közgyűlésen is, a meg nem jelenő szavazásra jogosult hegyközségi tagok az idézett törvény 28. §-a értelmében szavazati jogukat írásbeli meghatalmazás alapján egy másik hegyközségi tag által is gyakorolhatják. Az olyan távollevő birtokosok, akiknek állandó alkalmazottjuk van, szavazati jogukat, bejelentés alapján ezen alkalmazottjuk által is gyakorolhatják.

11. §.

Az alakuló közgyűlés ép úgy, mint minden hegyközségi közgyűlés, csak akkor határozatképes, ha az összes hegyközségi birtokosok számának legalább egyharmada jelen van. A hozandó határozatok érvényességéhez pedig a törvény 28. §. második bekezdése értelmében, a jelenlevő tagok birtokarány szerinti szavazatainak általános többsége szükséges.

12. §.

Az alakuló közgyűlésen ép úgy, mint minden tisztújító közgyűlésen, az elsőfoku közigazgatási hatóság első tisztviselője vagy helyettese elnököl (28. §.), aki először megállapítja a község (város) határában levő betelepített szőlőterületek együttes nagyságát és mindazon általános feltételek jelenlétét, melyek a törvény értelmében a megalakítást lehetővé és kötelezővé teszik. Ennek megtörténte után a közgyűlés megválasztja a hegyközségi elnököt és a hegyközségi választmányt és a választmány tagjai sorából a vármegyei hegyközségi tanácsba egy kiküldöttet (31. §. és 37. §. e.).

A választás megtörténte után az elnökölő hatósági tisztviselő, a törvény vonatkozó szakaszára való hivatkozással a hegyközséget megalakítottak

nyilvánítja és felhívja az alakuló közgyűlést, hogy a hegyközség működését és rendészetét önkormányzati hatáskörben szabályozó hegyközségi rendtartást 30 nap alatt állapítsa meg, azt a vármegye hegyközségi tanács útján jóváhagyás végett terjessze a törvényhatóság elé, a törvény 35. §-ának figyelembevételével mellett gondoskodik a hegybíró alkalmazásáról s a törvény 37. §-ában foglalt intézkedések megtételéről.

A hegybíró alkalmazásánál a hegyközségeknek figyelemmel kell lenniük arra, hogy a hegybíróknak az adminisztratív teendőknél kivül szakmabeli munkák irányítását és ellenőrzését is végezni kell. Miért is hegybíróul csakis ezen teendők ellátására alkalmas egyének alkalmazhatók, az esetben pedig, ha hegybírói alkalmazásra szakiskolát végzett egyén pályázik, úgy lehetőleg ilyen szakképzett egyént kell alkalmazni. Amennyiben jobb módú és a közérdekért önzetlenül is fáradozni hajlandó gazdák is hajlandók lennének az érdekeltség köréből ezen állás vállalására, úgy ha egyébként a feltételeknek megfelelnek, tiszteletbeli állásként is betölthető a hegybírói állás.

A jelen rendelethez csatolt rendtartás mintát azzal küldöm meg, hogy az abba foglalt s a hegyközségi törvény rendelkezéseiből folyó szabályozásokhoz a hegyközségek a rendtartás megalkotásánál alkalmazkodni kötelesek.

13. §.

Az alakuló közgyűlésen a választásoknál figyelemmel kell lenni a törvény azon rendelkezésére, hogy választmányi tag csak olyan egyén lehet, akinek a hegyközség területén szavazati joga van. Természetes, hogy a hegyközségi elnök is csak a hegyközségnél szavazati joggal bíró egyén lehet.

14. §.

A választmánynak legalább 6 tagból kell állnia, 24-nél azonban több nem lehet. A választmányi tagok számának a megállapításánál a hegyközségi tagok számának a nagysága legyen irányadó. Az alakuló közgyűlésen választandó választmányi tagok számára az illetékes elsőfoku hatóság tesz indítványt az alakuló közgyűlésnek, amely annak elfogadása után azonnal megejteti a választást. A választmányi tagok végleges száma a rendtartásban állapítandó meg.

15. §.

Mindazok a hegyközségek, amelyek rendtartása a most alkotott törvény életbelépte előtt az illetékes törvényhatóság által már jóváhagyottak —

tekintet nélkül a betelepített szőlők nagyságára —, továbbra is változatlanul törvényesen megalakultaknak tekintendők. Ennélfogva az olyan községekben, ahol már megalakult hegyközség van, újabb alakuló közgyűlést összehívni nem kell. Az ilyen törvényesen már megalakult hegyközség előljáróságát azonban az illetékes elsőfoku közigazgatási hatóság utasítani köteles, hogy a hegyközségi rendtartásnak, az új törvény és jelen rendelethez való alkalmazása iránt rendkívüli közgyűlést hívjon össze s azon a csatolt rendtartás minta alapján szükségesnek mutatkozó módosításokat és pótlásokat tegye meg, a módosított rendtartást — újabb jóváhagyás végett — a vármegyei hegyközségi tanács útján terjessze a törvényhatóság elé és a választmány tagjai sorából a vármegyei hegyközségi tanácsba egy kiküldöttet azonnal válasszon meg.

16. §.

Ahol a hegyközség megalakítása a törvény értelmében kötelező ugyan, de annak szervezete a tagok önkéntes hozzájárulásával, illetve mulasztása folytán nem lenne megalkotható, ott a hegyközségi szervezet megalkotásáról a törvény 59. §-ában foglaltaknak megfelelően, jelen rendelet megjelenését követő harmadik hónapban az illetékes törvényhatóság első tisztviselőjének kell gondoskodni.

17. §.

A hegyközségek megalapítása után, de még a hegyközségi rendtartások törvényhatósági jóváhagyás előtt azon törvényhatóság első tisztviselője, melynek területén a vármegyei hegyközségi tanács székhelye fekszik, köteles intézkedni a vármegyei hegyközségi tanács alakuló ülésének összehívása iránt (T. 42. §.)

Az alakuló ülésre meghívandó a vármegyei hegyközségi tanács területén levő valamennyi hegyközség 1—1 megválasztott kiküldötte, tehát azoké a hegyközségeké is, amelyek a törvény életbelépte előtt alakultak. Ezekon kívül meghívandók azok is, akiket a törvény 41. §-ának második bekezdése hivatalbóli tagokul megjelöl.

18. §.

A vármegyei hegyközségi tanács az alakuló ülésben elnököt és elnökhelyettest választ; ügyrendjének az 1929. évi XVII. t. c. 43. §-a alapján leendő összeállítására egy külön bizottságot küld ki, mely az illetékes mezőgazdasági kamara bevonásával tartozik azt 30 nap alatt kidolgozni és jóváhagyás végett a m. kir. földmivvelésügyi minisztériumba felterjeszteni; tagjai sorából egy tagot

az Országos Szőlő- és Borgazdasági Tanácsba kiküld és a terület szerint illetékes Mezőgazdasági Kamarához az általa közgyűlésen kijelölt ügyvezető titkár megválasztása iránt javaslatot tesz, amely javaslat tudomásul a Budapesten székelő Országos Mezőgazdasági Kamarának is megküldendő. Az ügyvezető titkárokat az illetékes mezőgazdasági Kamarák, a tanács kijelölése után azonnal alkalmazni kötelesek. Az ügyvezető titkárok szolgálati és fegyelmi ügyeire nézve a mezőgazdasági kamarai szolgálati szabályok az irányadók, a törvény 43. §-ából folyó tanácsi működésükre nézve azonban az illetékes vármegyei hegyközségi tanács és annak előjárósága hatósága alatt állanak. Az ügyvezető titkárok a hegyközségi tanácsi rendelkezéseket végrehajtani tartoznak. Az ügyvezető titkár a hegyközségi tanácsi irodának főnöke.

19. §.

A vármegyei hegyközségi tanács hivatali helyiségéről a megalakulást követő első évben, az a vármegye tartozik gondoskodni, amelynek területén a vármegyei hegyközségi tanács székhelye fekszik (42. §. 3. bekezdés).

A törvényhatóság első tisztviselője úgy a tanács megalakítására, mint annak elhelyezésére vonatkozólag a tanács székhelye szerint illetékes Mezőgazdasági Kamarával egyetértőleg tartozik eljárni.

20. §.

A vármegyei hegyközségi tanácsok területét és azok székhelyét a törvény 42. §-a értelmében a következőleg állapítom meg:

1. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye felső hegyközségi tanácsa, melyhez terület szerint tartoznak: az abonyi, alsódabasi, aszódi, biai, gödöllői, gyömrői, központi, monori, nagykáti, pomázi, rác-kevei és a váci járások, Budapest székesfőváros, továbbá Budafok, Cegléd, Kispeszt, Nagykőrös, Pesterzsébet, Rákospalota, Szentendre, Újpest és Vác r. t. városok 52.305 kat. hold szőlővel, Budapest székhellyel;

3. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye alsó hegyközségi tanácsa, melyhez tartoznak: a dunavecsei, kalocsai, kiskőrösi, kiskunfélegyházi és kunszentmiklósi járások, Kecskemét törvényhatósági joggal felruházott város, továbbá Kalocsa, Kiskunfélegyháza és Kiskunhalas r. t. városok 57.298 kat. hold szőlővel, Kecskemét székhellyel;

3. Fejér, Komárom és Esztergom vármegyék egyesített hegyközségi tanácsa 23.703 kat. hold szőlővel, Székesfehérvár székhellyel;

4. Sopron, Veszprém, Vas, Győr, Moson és

Pozsony vármegyék egyesített hegyközségi tanácsa 13.363 kat. hold szőlővel, Győr székhellyel;

5. Zala vármegye hegyközségi tanácsa 30.331 kat. hold szőlővel, Zalaegerszeg székhellyel;

6. Somogy vármegye hegyközségi tanácsa 22.600 kat. hold szőlővel, Kaposvár székhellyel;

7. Tolna vármegye hegyközségi tanácsa 26.491 kat. hold szőlővel, Szekszárd székhellyel;

8. Baranya vármegye hegyközségi tanácsa 21.653 kat. hold szőlővel, Pécs székhellyel;

9. Bács-Bodrog vármegye hegyközségi tanácsa 19.678 kat. hold szőlővel, Baja székhellyel;

10. Csongrád, Csanád, Arad és Torontál vármegyék egyesített hegyközségi tanácsa 20.681 kat. hold szőlővel, Szeged székhellyel;

11. Jász-Nagykun-Szolnok, Bihar és Békés vármegyék egyesített hegyközségi tanácsa 21.163 kat. hold szőlővel, Szolnok székhellyel;

12. Heves, Nógrád, Hont, Borsod, Gömör és Kishont vármegyék egyesített hegyközségi tanácsa 42.419 kat. hold szőlővel, Eger székhellyel;

13. Zemplén és Abauj-Torna vármegyék egyesített hegyközségi tanácsa 10.688 kat. hold szőlővel, Sátoraljaujhely székhellyel;

14. Hajdu, Szabolcs, Ung, Szatmár, Ugocsa és Bereg vármegyék egyesített hegyközségi tanácsa 23.345 kat. hold szőlővel, Nyíregyháza székhellyel.

Végül felkérem a törvényhatóságot, hogy a hegyközségek megalakítására kitűzött határidő elteltével, az elsőfoku közigazgatási hatóságoktól beszerzendő hiteles adatok alapján, a hatósága területén levő hegyközségekről pontos kimutatást készítsen, melyben közigazgatási járasonként csoportosítva, sorszám szerint külön-külön feltüntetendők a megalakított hegyközségek helye (neve), azok szőlővel betelepített és egész hegyközségi területe kat. holdakban, a hegyközségi elnök és a vármegyei hegyközségi tanácsba kiküldött neve, végül annak megjegyzése, hogy az illető hegyközség a most kiadott törvény életbelépte után alakított-e meg, vagy pedig ezelőtt még az 1894. évi törvények alapján.

Ezen kimutatások egy-egy példánya részemre, egy-egy példánya pedig a Budapesten székelő Országos Mezőgazdasági Kamarának és a terület szerint illetékes mezőgazdasági kamarának megküldendő.

Azon törvényhatóságokat, amelyek területén a vármegyei hegyközségi tanácsok székhelyei vannak, külön felkérem, hogy ezen vármegyei hegyközségi tanácsok megalakulásáról hivatalos helyiségük,

pontos lakcíméről, a tanács elnöke és titkára nevének feltüntetése mellett — annak iedején — hozzám, ugyiszintén az Országos Mezőgazdasági Kamarához jelentést tegyenek.

Budapest, 1929. évi június hó 19. én.

Mayer János s. k.

m. kir. földmivelésügyi miniszter.

Baromfitenyésztési rovat.

Rovatvezető: dr. Szén József plébános.

Hogyan tegyünk el télire tojásokat?

Ugy a baromfitenyésztő, mint a fogyasztó-közönség érdeke, hogy a téli időszakban minél több tojás felett rendelkezzenek.

A legjobb tojótyúk is ugyanis a legtöbb tojást a nyári időszakban rakja le, mikor legolcsóbbak a tojások, a tenyésztőre nézve tehát nagyon is kívánatos, hogy a kevésbé jól értékesíthető tojásokat eltegye és abban az időpontban értékesítse, amikor azok jóáron kelnek el, tudniillik a téli időszakban.

Viszont a fogyasztó közönségre nézve az a fontos, hogy az őszi-téli időszakban szükségelt tojásmennyiséget még a nyár folyamán olcsón szerezzék be s arra az időre tegye el, mikor azok csakis a legmagasabb áron volnának beszerezhetők.

A tojás megőrzésének, helyesebben *konzerválásának* több módja ismeretes.

A régebbi eljárásoknak nagy része kevésbé tökéletes, nem olyan értelemben, mintha az ezen uton konzervált tojások tápereje csekélyebb értékű lenne, mint a friss tojásoké, hanem kevésbé tökéletesek ezen régebbi konzerválási módok annyiban, hogy az ily módon kezelt tojások bizonyos mellékizt kapnak, úgy, hogy az ilyen tojások csakis főzési célokra használhatók fel, nyersen vagy főve mellékiztük miatt nem élvezhetők.

Mindegyik konzerválási eljárásnak a lényege az, hogy általa a rothadási baktériák behatolását a tojás belsejébe megakadályozzuk. A tojás héjára ugyanis 0.001—0.002 milliméter nagyságu mikroorganizmusok kerülnek, melyek behatolnak a tojáshéj pórusain a tojás belsejébe, ott mérges gázokat fejlesztenek s megindítják a bomlási processust.

Azzal azonban, hogy a tojásokat bacillusölő folyadékba bemártjuk s így a héjon lévő baktériá-

kat megöljük, még nem óvtuk meg a tojást a további rothadástól. Kémiai változást indít meg ugyanis a tojáshéj áthatóságán alapuló gázcsere is, ami tulajdonképen nem más, mint a tojás lélegzése. A konzerválási eljárásnak lényeges részét képezi tehát az is, hogy általa a tojáshéj pórusai betömődjenek, hogy így a levegő és más káros anyagok behatolását megakadályozzuk, másrészt pedig a tojás víztartalmának elpárolgását hátráltassuk.

Ilyen szempontból általánosan ismert eljárás *vizűveggel és a mésztejjel való konzerválás*. A megőrzendő tojásokat kőedénybe rakjuk s azokat leöntjük vagy egy liter vizűveg és 4 liter forralt tej keverékével, vagy 1 kg. mész + 4 $\frac{1}{2}$ liter viz keverékével úgy, hogy minden tojás be legyen takarva a folyadékkal. Az így konzervált tojások tápértéke teljesen azonos a friss tojások tápértékével, azonban csak főzésre használhatók, mert bizonyos utóizt kapnak s így nyersen vagy főve nem élvezhetők.

Ujabbán nagyon elterjedt s valóságos ideálisnak mondható konzerválási szer a „*Cellonlakk*“, mely kemény, üvegszerű kéreggel vonja be a tojást, a levegőt és nedvességet se ki, se be nem engedi, emellett teljesen steril, azaz rossz talaj a baktériumok számára. Minthogy a lakk átengedi ultraviolet-sugarakat, tehát a közvetlenül alatta fekvő tojáshéjon sem keletkezhet bacillus.

A cellonlakkal való konzerválás úgy történik, hogy miután a tojásokat kefével jól lemostuk és megszáritottuk, dróthurok segítségével a lakkba mártjuk és dróthálón megszáritjuk. Száritás után célszerű a tojásokat még egyszer bemártani, hogy a lakk ott is bevonja, ahol a dróthurok, vagy drótháló érte. A megszáradt tojásokat aztán száraz, szellős helyre raktározzuk.

Hauszner nemrég megjelent „*Jövedelmező baromfitenyésztés*“ c. könyvében nagyon ajánlja házi használatra a „*Garantol*“ konzerváló szert, mely 200 db. tojásra való adagokban poralakban vásárolható.

Előnye úgy a „*Garantol*“-nak, mint a „*Cellonlakk*“-nak, hogy a tojások nem kapnak semmiféle mellékizt, tehát nemcsak tapértékük változatlan, hanem élvezhetők is.

Minthogy a megtermékenyített tojás hamarabb megy át kémiai változáson, mint a terméketlen — hiszen a termékenység által olyan csira képződött a tojásban, mely alkalmas körülmények között tovább fejlődhetik — azért *konzerváláshoz csak terméketlen tojásokat használjunk*.

Másik fontos szabály, hogy a konzerválódó tojások *frissek legyenek*. Amely tojásba ugyanis a rothadási baktériák már betelepültek s működésüket ott megkezdték, nincs a világon az a konzerváló szer, amely a már megindult bomlási processust meggátolná, vagy azt visszacsinálná. A tenyésztőnek e tekintetben könnyű a helyzete, mert ő mindig az aznapi tojásokat veheti kezelésbe, ellenben akik a piaci árura szorulnak, azoknak a konzerválás megkezdése előtt bizonyosságot kell szerezniök a tojások frissességéről.

Ezen bizonyosság szerzés történhetik átlámpázással, vagy pedig a tojások fajsúlyának figyelembe vételével.

Amely tojás az átlámpázásnál teljesen tiszta, áttetsző, foltmentes szint mutat s a tompa végen lévő légüres tér 1—1 és fél cm.nél nagyobb, egész bizonyosan jó és friss. Amint ugyanis a tojás belseje romlani kezd, veszít áttetszőségéből, kezdetben vöröses szint mutat, majd pedig egészen elsötétül, átlátszatlanává válik.

Mig a lámpázási vizsgálathoz némi gyakorlatra van szükség, addig a fajsúly szerinti eljárással még a kezdők is egész pontosan megállapíthatják, hogy melyik a friss, melyik a régi tojás.

Egy magasabb edényben 1 liter vízben oldjunk fel 125 gramm konyhasót. Ez oldatba helyezzük bele a vizsgálandó tojásokat. A friss tojások azonnal alámerülnek s az edény fenekén vízszintes síkban helyezkednek el. A régebbi tojások nem ülnek le a fenékre, hanem az oldatban usznak, illetve lebegő helyzetben maradnak. A négy hetesnél régebbi, vagy romlott tojások pedig az oldal felszínén maradnak.

A friss tojásokat, bárminő eljárással akarjuk is azokat konzerválni, föltétlen mossuk kefével tisztára, szárítsuk meg s csak úgy tegyük bele a konzerváló szerbe. Az így elkészített tojásokat azután száraz, szellős helyre tegyük. Az így kezelt tojások 5—6 hónapig, sőt tovább is elállnak.

Tegyük próbát!

Legkitünőbb minőségű, 29
nemesített magból utántermelt

Buza-vetőmag

10% os felárral kapható

Kossuth Lajos gazdaságában

SZÉPHALOM

u. p. Sátoraljaujhely, fiókbérlő

Gyümölcsészeti rovat.

Rovatvezető: gróf Széchenyi-Wolkenstein Ernőné.

Miképen pótolhatjuk a kaliforniai és ujezeelandi almát piacainkon? *)

Irta: Buday József.

Április elején és májusban, mikor legszegényebb gyümölcsben a piacunk, vagy igazabban mondva, semmi gyümölcs nincs a piacon, évről-évre megjelenik a kirakatokban az ujezeelandi és kaliforniai alma. Csábító szép nagy példányok, egyforma nagyságban, féregmentesen. A közönség vásárolja, mert a gyümölcsöt nem nélkülözheti. Két pengő 60 fillérért vesztegetik kilóját és mégis van vevője.

A hozzánk vándorolt alma részben Jonathán, részben egy sárga kupos ismeretlen alma, mely nagyon hasonlít az Entz rozmarinjához, de annál izletesebb. A Jonathán ize azonban mögötte marad a magyar Jonathánnak.

S ugyanakkor, mikor a külföldi Jonathánért 2 P 60 fillért adunk, a buza métermázsáját 26 P-ért vesztegetjük. Tehát 10 kiló almát egy métermázsá buzánk árával vásárolunk meg (!) Külkereskedelmi mérlegünk félelmesen romlik. Koldusodik, akár az egyén, akár az ország, ha többet ad ki, mint amennyi a bevétele. Értjük be, amit hazánk földje ad, ne vásároljunk banánt, kaliforniai almát. Elbujhat a mi Jonathánunk mellett az izében másodrendű Kalifornia Jonathánja.

Ha nincs az idegennel versenyző késő téli almánk, hát teremtsünk. Szerezzünk be késő téli fajokat, azok virágait keresztezzük egymással s az így nyert magvakból neveljünk új, késő téli fajokat. Olyanokat, melyek a hazaföld szülöttei s mint ilyenek jobban alkalmazoknak a mi talaji és éghajlati viszonyainkhoz, mint azok, melyek a mienktől eltérő világból ide szakadtak.

Addig is, mig ezt megtehetjük (hosszabb időt igénylő munka) s amelyik ezek közül minden tekintetben beválik, kezdjük nagyban szaporítani. Rendeljünk ezekből vesszőt tavaszi oltáshoz minél többen s oltuk át (fajfára) fiatal termőfák vékony ágaira. Pár év múlva beigazolják, hogy mit érnek nálunk, de csak ekkor kezdjük el a beváltak nagyban való szaporítását.

Van azonban már igen sok kipróbált késő

*) A „Kertészet“ című lapból.

téli almafaj is, melyek egyrészt faiskoláink nagyban szaporítják s melyeknek nagyban való ültetését máris megkezdhetjük. Ilyen elsősorban a Baumann renettje, mely hazánk hegyes-halmos vidékein mindenütt jól terem, szép, egészséges nagy fát növel. Színes, nagy, piacképes izletes gyümölcssei április végéig eltarthatók. Ilyen a Budai Domokos alma is, mely szülőföldjén, Erdélyben rendkívül termő, egy teljes évig eltart anélkül, hogy finom levességéből és nemes zamatjából bármit veszítene. Csak legközelebb írta nekem ez almáról egyik nagy faiskolacégünk, hogy a tavalyi évben, Cegléd izzó hevében termett gyümölcs május közepén teljesen ép és finom zamatos volt. Szentestről is kaptam róla példányokat, melyek ott rendkívül nagyra hiztak; de amit máshol ez almán nem tapasztaltam, a belsejében jeges foltok voltak, akár az asztrakáni fehér husában. Ez a faj a hűvös, nedves égalju Erdély szülőföldje s hasonló helyeken valószínűleg nagyban érdemes lesz a szaporításra. Sopron, Moson, Zala és Vas megyében, ahol a nyugati alpok érezteti hűvös, nedves hatását, bizonyára beválna, valamint a Balaton paradus partjain is. Ajánlom ezt a nemes almát ezen és ilyen helyeken kísérletre. Akik ez almafajjal már kísérleteztek, nagyon leköteleznek ha e faj értékéről, fájának tulajdonságairól engem értesítenek. Lakásom: Miskolc, Zöldfa-utca.

Főtisztelendő és méltóságos Timkó Jordán pápai prelátus úr a Japuin almát, mely nyárközepéig, sőt őszig eltartható. Forróencsen kipróbálta. Az alma, mint a főtisztelendő ur velem közölte, olyan nagyságu és minőségű, mint a Sóvári alma. Fájának termékenységét is igen dicséri. Ez alma szaporítását Forróencs környékén bátran megkezdhetjük. A Putnoktól Hidasnémetiig terjedő vidéken a talaj és éghajlat egyező, a forróencsivel.

Folyóink ártereiben és partjain csodálatos nagyra nő és finomra fejlődik mindenféle gyümölcs, mert megkapja a fejlődés két fő tényezőjét: a napfényt és a nedveséget, a legnagyobb szárazságban is. Itt Borsodban a Bársonyos partján, Belsőbölcs községben láttam én Daru almát, Jozefin és Hardenpont vajkörtéket, melyek csodálatos finom izűek voltak és a rendes nagyságnak háromszorosára megnöttek a legnagyobb szárazságban is. Jót állok róla, hogyha ezeket a patakfolyó mellett területet beültetjük késő téli almafajokkal, rövidesen nekünk lesz kivitelünk: versenyre kelünk a külfölddel. Feltéve természetesen, hogy a fákat rendszeresen gondozzuk és a kártevők ellen megvédelmezzük. Árterekre alanyul már

előre is, a vizet szerető és tűrő Orbai alanyt ajánlom. Igaz, hogy ez alanynak, ha naggyá nő, a tövéből a tősarjakat évről-évre le kell vágni, de a levágott tősarjakat további vadoncszaporításra fel is használhatjuk, ami megint előnyt jelent a gyümölcstermelőnek. Ismétlem, a folyóárterek, patakok és tópartok s ezek környékei volnának a legalkalmasabb területek a késő téli almafajok tenyésztésére, hol a fákat nagy szárazság esetén, bolgárrendszerű öntözéssel a szárazságtól mentesíteni is lehetne. Ilyen helyeken csodákat mivélne a szorgalom és szakértelem. Nem kellene pénzszerzésért Amerikába vándorolni, hisz itt tapadjuk a hazaföldjében Amerikát; csak hogy nálunk hiányzik még az amerikai vállalkozó szellem.

A magyar föld telve van felkutatásra váró, remeknél remekebb gyümölcsfajokkal. A „Kertészet“ 7-ik számában Kovács Ferenc hoz napfényre egy Pest megyében mindenfelé már régen elterjedt, de eddig még nem ismertetett és le nem irt ősmagyar gyümölcsfajt, a Husvétii piros rozmarin almát, mely ha az ismertetésnek megfelel egy csapásra megoldja a kaliforniai alma kérdését. Uram Isten, te ledobsz nekünk a te áldott magyar földre egy faóriást nevelő, öt métermázsra legelső rendű téli almát leadó ősalmafajt és mi Kaliforniából, Új Zeelandból hozatunk magunknak almát. Magyar nemtörődömség, mely egy ilyen közgazdasági kincset észrevenni nem tud és mellette közömbösen elhalad, míg végre akad egy Kovács Ferenc, ki a magyar közöny mély tengerfenekéről e gyémántot, aranyat érő gyümölcsészeti kincset napfényre hozza. Ezt a remek fajt minden faiskolatulajdonos (főképp az Alföldön, a gyümölcs hazájában) vegye azonnal szaporításba, hisz ha nagyban elszaporítjuk, nemcsak a hazai szükségletet fedezzük, de kivitelünk is lesz belőle.

Máskülönben se rösteljük a kutató munkát, érdeklődjünk, kérdezősködjünk és minden vidéken akadunk késő téli almára. Járjuk be tavasz táján helyi piacokat. Itt is néha rábukkanunk értékes késő téli fajokra. Lehetnek ezek új fajok, magoncok, mert a mi oltáshoz nem értő népünk ha egy nemes, értékes alma birtokába jut, nem dobja el a magvát, de elülteti, oltatlanul felneveli. Innen érthető, hogy nálunk majdnem minden községnek meg van a maga értékes helyi faja. Hazánk tele van eredeti értékes magyar fajokkal, melyeknek összegyűjtésével és megismertetésével, tanulmányozásával sajnós, keveset törődünk.

Magam érdeklődtem, kérdezősködtem itt Borsodban késő fajok iránt és fáradozásomat siker

koronázta, mert két értékes helyi fajt felfedeztem. Egy harmadikat, mely valószínűleg idegenből került hozzánk, mert oltott öreg fa, a piacon fedeztem fel. A szaporítását ez utóbbinak is megkezdtem, jóllehet a nevét nem tudom; de azt tartom: oktalanság számba menne egy értékes fajt csak azért nem szaporítani, mert a pomológiai nevét nem ismerjük. Elvégre, nem alma nevét, de magát az almát esszük meg. Adjunk az alma sajátságát kifejező nevet az ilyen ismeretlen almának és terjesszük. Elvégre, egy lomnévvel (synonima) több vagy kevesebb, igazán nem számít, mikor nemzetgazdasági haszonról van szó. Magam részéről az ilyen bűnért a felelőséget mindig vállalom.

Helyes volna, jó almatermő esztendőben vagy esztendőben akár sorozatos késő téli almakiállítást rendezni, a legnemesebb gyümölcsfák díjazásával. Az ilyen kiállítások fáradságosak, de nem sok pénzbe kerülnek és hasznuk megbecsülhetetlen. Néhány ilyen kiállítás bizonyára felszínre hozná a tenyésztésre érdemes késő téli fajokat. A beküldött gyümölcshöz azonban kérdőpontokat kellene mellékelni, illetőleg kitölteni. Pl. mekkora fát nevel; rendszeres vagy szeszélyes termő-e a fája; egy fa van-e belőle, vagy el van szaporodva a vidéken (ős gyümölcs-e?); egészséges-e és mekkora a fája, stb. A kiállítások általában nagy lökést adnak a gyümölcsstermelésnek és ideje volna már nálunk is egy ilyet rendezni, legalább késő téli almákból.

Vegyesek.

A mezőgazdasági munkások öregségi és rokkantsági biztosítása. A földmivvelésügyi minisztérium őszi programjának egyik legfontosabb pontja a mezőgazdasági munkások öregség, rokkantság, árvaság és özvegység esetére szóló biztosításának tető alá juttatása. A mezőgazdasági munkások betegség esetére szóló biztosítását el-ejtették, mert az idevágó számítások szerint katasztrális holdanként hét pengőre rugna az a teher, amely a gazdákat e biztosítás megvalósítása esetén sújtaná. Az öregségi és rokkantsági biztosítás járuléka katasztrális holdanként *három-négy pengőt tesznek ki*. A törvényjavaslat ősszel kerül az országgyűlés elé.

Több száz métermázsa

legkitünőbb minőségű, esőmentes

RÉTI SZÉNA

zárt pajtából, egészben vagy kisebb tételekben

ELADÓ,

25

és bármikor átvehető.

KOSSUTH LAJOS GAZDASÁGA

Széphalom, up. Sátoraljaujhely, postafiók 66.

Bérbeadás miatt e nyáron föloszló gazdaságunkban a következő

mezőgazdasági gépek

azonnal jutányosan eladók:

KDC jelű szecskavágó

17-soros vetőgép

Kézi gabonarosta

Hofherr-féle 8-as ekék

Tárcsás-boronák

Hengerek

Az összes tárgyak jó karban vannak. Aratás után még *igáslovak, jármosökrök, szerszámok* kerülnek eladásra. — Megkeresések címzendők:

KOSSUTH LAJOS GAZDASÁGA, SZÉPHALOM

u. p. Sátoraljaujhely, postafiók: 66.

Magas csiraképeségű

bőtermő 1928. évi

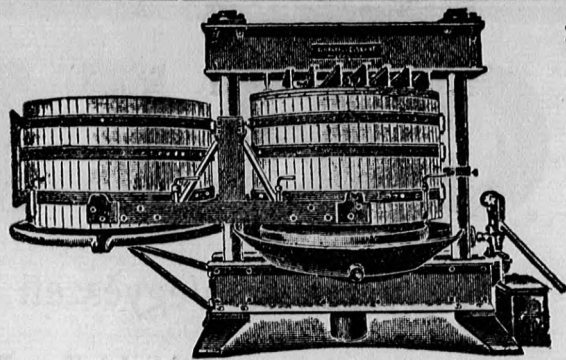
BUZA-VETŐMAG

kapható

Zempléni Mezőgazdasági
R. T.-nál Szerencs.

Posta-vasut állomás Szerencs.

30

27

1902. Pozsony: aranyérem. 1902. Eger: díszoklevél és aranyérem. 1901. Temesvár: I. díj, díszoklevél. 1906. Nagyvárad: I. díj, díszoklevél. 1907, pécsi, 1914. és 1921. évi budapesti kiállításon aranyérem és díszoklevél.

BORSAJTÓK

Legjobb rendszerű „Könyök-szerkezetű”, „Kossuth”, „Hegyalja.” Legújabb rendszerű, víznyomású (hidraulikus) kettőskosaru, valamint folytonműködő „Archimedes” erőhajtású sajtók nagyüzemi préseléshez.

SZŐLŐZÚZÓK ÉS TÖRKÖLYTÉPŐK

SZILÁGYI és DISKANT gépgyára, Miskolc.

**A ZEMPLÉNI GAZDA
HIRDETÉSI DIJAI.**

Általában: egy cm. 4 fillér.

Egy egész oldal	400 ☐ cm.	P. 16
Egy fél „	200 ☐ cm.	P. 8
Egy negyed „	100 ☐ cm.	P. 4
Egy nyolcad „	50 ☐ cm.	P. 2
Egy tizenhatod „	25 ☐ cm.	P. 1.20

Keskeny, szalaghirdetés legfőlegb
3 × 23 = 69 cm. à P. 3.00

Allandó, legalább hatszor egymásután feladott hirdetéseknel 30% engedmény.

15–20 mázsa

28

ősz bükköny

vetőmagot

augusztus végén való vetésre

keres

dr. báró Waldbott Frigyes
gazdasága, Sátoraljauhely, Postafiók 81.

Felelős kiadó: Illésházy Endre ügy. titkár.

Traktor-petroleum

Traktor-olajok

nemkülönben

BENZIN, GÁZOLAJ, KENŐ- és HENGEROLAJOK, KOCSIKENŐCS

legolcsóbb bevásárlási forrása:

Magyar Fanto Művek Részvénytársaság

Sátoraljauhelyi gyára.

2

CHINOIN

Gyógyszer és Vegyészeti Termékek Gyára R. T. Ujpest

Világhírű növényvédő szereik:

TUTOKIL
UNIVERZÁLIS PERMETEZŐSZER
GOMBA-ÉS ROVARKAR ELLEN

NEM KELL TÖBBÉ A SOKFÉLE RÉGI SZER
TUTOKIL SZŐLŐBEN, GYÜMÖLCSÖSBEN MIN-
DENBAJ ELLEN MEGVÉD. CHINOIN-ÚJPEST

ARZOLA 45%
OLCSÓBB
MINT MINDEN MÁJ
ARZÉN PERMETEZŐSZER

45% ARZÉN HATÓANYAG

45% ARZÉN HATÓANYAG

SZŐLŐBEN: MEGÖLI A MOLT
GYÜMÖLCSÖSBEN:
MEGÖL MINDEN RÁGÓ FÉRGET
LÓHERÉBEN: LUCERNÁBAN:
ÁPION BOGÁR, BÖDE STB. ELLEN
NAGY TERMÉS FOKOZÁS
CHINOIN • ÚJPEST

BÁRMIVEL PERMETEZÜNK SULFAROLT
MINDIG KEVERJÜNK A PERMETLÉBE

Sulfarol

KOLLOID KÉN-PERMET SZŐLŐBEN
ÉS GYÜMÖLCSÖSBEN A BŐ SZÜRET
BIZTOSITEKA + CHINOIN-ÚJPEST.

Megrendelhetők:

a Zempléni vármegyei Gazdasági Egyesületnél is, Sátoraljaujhely.